

Jaarverslag 2011

van het bestuur van de Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici

Algemeen

Voor u ligt het verslag van 2011, het derde jaar van het bestaan van de vereniging. Dit was het jaar van samenwerking op tal van gebieden. Concreet door het organiseren van een zeer succesvolle studiedag, maar ook door het voeren van oriënterende gesprekken met diverse instanties en gremia op het gebied van orgels, orgelbouw en kerkmuziek. Deze samenwerking past volledig bij de ambitie een brede en overkoepelende vereniging voor alle organisten en kerkmusici van Nederland te zijn. Daar is in 2011 hard aan gewerkt en het zal ook het doel zijn voor de komende jaren.

Bestuur

Bij de aanvang van het verenigingsjaar 2011 werd het bestuur gevormd door Frits Zwart (voorzitter), Hans Beek (secretaris), Cor Rooijackers (penningmeester), Ad Krijger (tweede secretaris), Sebastiaan't Hart, Willeke Hertog-Smits, Maarten Diepenbroek, Jack Gardeniers en Olga de Kort-Koulikova (leden). Op de Algemene Ledenvergadering van 2011 werden Hans Beek als secretaris en Willeke Hertog-Smits als bestuursleden herkozen.

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar zes maal, voorts éénmaal met de redactie en een aantal keren met de Stichting Centrum voor de Kerkzang en de zustervereniging VGK. Ook werden diverse contacten onderhouden met andere verenigingen en organisaties op het gebied van de kerkmuziek. Naast de officiële vergaderingen kwam het DB, wanneer nodig, bijeen of had telefonisch overleg. Ook werd frequent via de e-mail het contact onderhouden. In *NotaBene* werd het contact tussen het bestuur en de leden onderhouden, de secretaris onderhield de contacten met de afdelingssecretarissen. Het bestuur constateerde dat de bedrijfsprocessen goed functioneerden. De financiële processen liepen volgens verwachting, evenals de ledenadministratie en de nazending van de bladen. Het werk van de redacties zorgde voor prima verzorgde bladen met een grote diversiteit aan onderwerpen. Ook de themanummers waren in trek. Het was opvallend dat er veel losse nummers van de bladen zijn opgevraagd, een teken dat de bladen een grote aantrekkingskracht uitoefenen. Onze website werd vele malen bezocht en was een uitstekende bron

van informatie, zeker ook voor niet-leden van de KVOK. Drukkerij Verloop verzorgde voor de vereniging het drukwerk en de firma Retra uit Zandvoort de advertentieacquisitie. De medewerkers van de KVOK werkten op volgens de afspraken die in de functioneringsgesprekken met hen waren gemaakt.

Verenigingsactiviteiten

Muziek & Liturgie / het Orgel / NotaBene / Internetpagina

Jan Smelik en Peter Ouwerkerk waren als hoofdredacteur eindverantwoordelijk voor de inhoud van de bladen. *Muziek&Liturgie* en *Het Orgel* behielden hun eigen 'couleur' en de inhoud was van hoog niveau. De actuele nieuws- en verenigingsberichten verschenen in *NotaBene*. De redactieteams, die in de loop van 2011 geen wijziging in de samenstelling ondergingen, ondersteunden de hoofdredacteurs in hun redactiewerk. Eind 2010 is een begin gemaakt met het op elkaar afstemmen van de drie websites die de vereniging voert. De lay-out van de websites KVOK, *Het Orgel* en *Muziek&Liturgie* moeten helemaal op elkaar worden afgestemd. Helaas moet worden geconstateerd dat deze afstemming in 2011 nog niet zijn beslag heeft gekregen. Met name het overzetten van de site van *Muziek&Liturgie* geeft onverwachte problemen. Het is de verwachting dat de integrale website in 2012 haar beslag zal krijgen. Geert Jan Pot-tjewijd was de webredacteur. De informatievoorziening van de vereniging wordt meer en meer verdeeld over de bladen en de website met onderlinge verwijzingen. Op deze manier kan de redactie de berichtgeving als het ware gefaseerd aanbieden. Zoekt de lezer naar een verdieping van het onderwerp, dan wordt naar de website verwezen – maar andersom is dat ook het geval. De lezer kan zo zelf bepalen hoe gedetailleerd hij of zij geïnformeed wil zijn. De index op de bladen voorzag in een grote behoefte en werd vaak geraadpleegd. Het belang van de KVOK-websites kan worden onderstreept door het volgende staatje van de bezoekersaantallen:

Maand	Unieke bezoekers	Aantal bezoeken	Pagina's	Hits	Bytes
Januari	9.525	15.908	54.359	164.156	4.03 GB
Februari	8.047	14.045	47.983	203.073	4.48 GB
Maart	8.155	15.214	46.311	201.652	4.82 GB
April	7.566	13.758	47.592	182.078	4.49 GB
Mei	7.805	14.605	43.653	184.847	4.54 GB
Juni	7.743	14.388	43.934	187.522	4.74 GB
Juli	7.932	15.056	50.761	206.739	4.79 GB
Augustus	7.991	15.149	46.905	197.672	4.07 GB
September	7.967	14.313	45.270	191.081	3.63 GB
Oktober	8.193	14.397	44.443	184.442	3.56 GB
November	7.845	14.318	46.627	182.243	29.39 GB
December	7.827	14.363	45.037	180.146	27.82 GB
Totaal	96.596	175.514	562.875	2.265.651	100.37 GB

Met de muziekcommissie wordt periodiek overleg gevoerd en in 2011 is een belangrijk samenwerkingsverband tot stand gekomen met het Centrum van de Kerkmuziek. Er is besloten om de muziekbijlagen uit *Muziek&Liturgie* ook digitaal te presenteren. In 2012 zal daar een begin

mee worden gemaakt. De verantwoording van de werkzaamheden van de redacties vindt u in hun jaarverslagen.

Afdelingswerk

In 2011 waren alle afdelingen gevormd en ook op afdelingsniveau was het een goed verenigingsjaar. De belangstelling voor de activiteiten was in diverse afdelingen over het algemeen goed te noemen. Ook was er binnen afdelingsverband samenwerking met andere (kerk-)muzikale organisaties. Er is met groot elan inspirerend gewerkt. Vanuit enkele afdelingen werd het bestuur een aantal ideeën en suggesties aangereikt, die zij verder gaat uitwerken. Inzake de activiteiten van de districten wordt verwezen naar de betreffende jaarverslagen, die op de website zullen worden gepubliceerd.

Onder de titel 'Opmaat' werd op zaterdag 8 oktober 2011 in de Bergkerk te Amersfoort een studiedag gehouden over de te verwachten consequenties voor kerkmusici bij de komst van het nieuwe protestantse liedboek in 2013. De kerkmusicus zal bij de invoering van het liedboek actief betrokken zijn voor wat het muzikale deel betreft (begeleiden, zettingen schrijven, samenzang leiden), maar is ook aanspreekpunt, initiator, gesprekspartner. De kerkmusicus legt uit, overlegt met de kerkenraad, licht voor, – kortom is bij de introductie van het nieuwe liedboek de spil en het aanspreekpunt binnen de gemeente. Meer dan het huidige Liedboek voor de Kerken zal de nieuwe liedbundel een bonte verzameling aan muziekvormen zijn. Naast melodiestijlen die binnen het protestantisme gemeengoed zijn, zullen ook melodietypen uit de 'lichte muziek' en uit de wereldmuziek een plek krijgen. In tegenstelling tot het Liedboek zal de komende bundel meer liedrepertoire bevatten dat speciaal voor kinderen geschikt is.

Tijdens de morgensessie gaf Pieter Endedijk, coördinator van het project Liedboek-2012, een inleiding op het onderwerp waarbij één en ander muzikaal en praktisch werd geïllustreerd onder leiding van Wim Ruessink. Medewerking verleende het koor OAZE. Deze inleiding is te beluisteren op de site van de KVOK, www.kvok.nl. Na het aanklikken van de tekst 'Liedboekdag 8 oktober 2011 deel (ochtendprogramma)' is het geluidsbestand te vinden onder de kop actueel/activiteiten.

In de middag waren er de volgende vier workshops:

- Workshop 1 - Zingen en spelen zonder maat.

Over niet-strofische liedvormen (bijv. onberijmde psalmen) en te reciteren (maatloze) liturgische gezangen.

- Workshop 2 - Zingen en spelen met lichte muziek

Over het zingen en begeleiden van melodietypen uit de lichte muziek en wereldmuziek. Hieronder vallen onder andere liederen uit Taizé en Iona en zogeheten opwekkingsliederen.

- Workshop 3 - Zingen en spelen zonder orgel maar met andere instrumenten

Het orgel heeft binnen de protestantse kerkmuziekpraktijk allang niet meer het alleenrecht: er worden ook andere instrumenten ingeschakeld. In deze workshop werd ingegaan op de mogelijkheden.

- Workshop 4 - Zingen en spelen met kinderen.

In deze workshop werd ingegaan op de vraag wat de kerkmusicus voor kinderen en jongeren kan betekenen: welke liederen, welke begeleidingsvormen, enz.

U kunt een impressie van deze workshops via de website beluisteren na het aanklikken van de tekst 'Liedboekdag 8 oktober 2011 deel 2 (middagprogramma)'.
 De studiedag werd georganiseerd door de Koninklijke Vereniging van Organisten en Kerkmusici (KVOK), de Vereniging van Gereformeerde Kerkmusici (VGK), Kerkzang.nl/Centrum voor de Kerkzang en Stichting Nieuwe Kerkmuziek. Er waren ruim tweehonderd deelnemers.

Het beleidsplan

Op de ALV van 2010 werd het nieuwe beleidsplan gepresenteerd en goed ontvangen. Op de ALV van 2011 werd over dit document nader van gedachten gewisseld. Vanuit de visie 'De KVOK is (voor het Nederlandse taalgebied) de toonaangevende organisatie die mensen mobiliseert, kennis bundelt en uitdraagt op het gebied van kerkmuziek, orgels en organisten. De organisatie tracht dit doel te bereiken door middel van informatieoverdracht, het zijn van een kenniscentrum, educatie, het leggen van contacten met derden en werving' wil het bestuur nadere concretisering van dit beleid bespoedigen.

Contacten met derden

Naast de informele contacten met de zusterverenigingen zijn de contacten met de Stichting Centrum voor de Kerkzang en de VGK zodanig dat bezien wordt op welke manier de KVOK met genoemde verenigingen verder concreet kan samenwerken en organisatorisch meer naar elkaar kan toegroeien. Ook met andere aanpalende organisaties zijn enige informele contacten geweest. De KVOK is zijdelings betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe liedboek voor de PKN. De introductie van dit liedboek in 2013 zal van grote betekenis zijn en de KVOK-leden zullen daar intensief mee te maken krijgen en een belangrijke rol bij gaan spelen. De KVOK zal daarom, in aansluiting op de Liedboekdag 2011, met initiatieven komen om de introductie van het nieuwe liedboek door de leden te vergemakkelijken.

Het bestuur is vertegenwoordigd geweest of heeft anderszins betrokkenheid getoond bij belangrijke gebeurtenissen in de orgelwereld, zoals manifestaties, inspelingen, jubilea, enz. Verder heeft de KVOK diverse contacten gelegd en onderhouden met kerken, andere instanties en diverse personen. De vereniging wordt zeer regelmatig bevraagd over zaken van rechtspositionele aard, over vragen van met name leden en kerkenraden inzake de kerkmuzikale invulling of over sollicitatieprocedures.

Algemene Ledenvergadering 2011

De Algemene Ledenvergadering vond plaats op 18 juni 2011 in de Lutherse Kerk te Utrecht. In zijn jaarrede gaf voorzitter Zwart aan dat de vereniging gelukkig niet afhankelijk is van overheidssubsidie. Het culturele veld krijgt door het beleid van het huidige kabinet harde klappen die nu nog niet erg voelbaar zijn, maar op termijn stevig zullen uitpakken en waar ook de musici van onze vereniging mee te maken zullen krijgen. Sluiting van muziekscholen en de verhoging van BTW naar 19% zijn daar voorbeelden van. We hebben drie sterke bladen; hulde aan de redacties. De afdelingen zijn nu overal gevormd waarmee het fusieproces afgerond is! In de kerken zie je een vergroving van het muziekaanbod. Je ziet dat wat de media aan vervlakking brengen zijn weerslag krijgt op de smaak van kerkleden: de amusementsmuziek doet zijn intrede in de kerken, ook in die van orthodoxe signatuur. Het orgel wordt in het politiek spraakgebruik opgenomen ('voluit op het orgel'), maar of dat de belangstelling voor de orgelcultuur die de vereniging voorstaat ook bevordert is nog maar de vraag! Laten we koesteren dat we een levende vereniging zijn met leden die de liefde voor de kerkmuziek, de orgels en de orgelliteratuur uitdra-

gen en met gedrevenheid professioneel hun werk doen; een ijzersterk pleidooi voor een eigen muziekcultuur in de kerk.

De jaarstukken werden alle vastgesteld en de vertegenwoordigers van de afdelingen vertelden over het verloop van het verenigingsjaar in de afdelingen. Een initiatiefvoorstel van afdeling Zuid-Holland werd besproken en er werd van gedachten gewisseld over de invulling van de najaarsbijeenkomsten. Ook kwam de samenwerking met andere organisaties ter sprake. Volgens het rooster van aftreden waren de heer H. Beek (secretaris) en mevrouw W. den Hertog-Smits aftredend. Beiden waren herkiesbaar en werden herbenoemd.

Het muzikale gedeelte van de vergadering omvatte orgelbespelingen in de Lutherse Kerk door Sebastiaan 't Hart en Willeke Smits met werken van Blow, Pepping en Andriessen. Tijdens de wandeling naar de Pieterskerk bespeelde Janno den Engelsman de beiaard van de Domtoren met een aantrekkelijk programma. Gerben Budding, die zijn studie net had afgerond, speelde in de Pieterskerk op beide orgels een programma met werken van Hindemith, Bach en Messiaen en in de Willibrorduskerk werd het programma Concert Happy America door Monique van der Hoeven (zang) en Willeke Smits (orgel) uitgevoerd: onverwachte muziek op een onverwachte plek. De toehoorders waardeerden de voorgeschotelde programma's zeer en een prettige nazit in de prachtige entourage van de Sint-Willibrorduskerk besloot de aangenaam verlopen ALV 2011.

Personalia

In het jaar 2011 werd, voor zover bekend, een (Koninklijke) Onderscheiding verleend aan en/of een jubileum gevierd door de leden:

C. Kugel NOORDHORN, 01-01-2011 25 jaar organist; H. van Vliet AMERSFOORT, 08-01-2011 50 jaar organist; C. Ardesch DORDRECHT, 29-04-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; A. Rots GARRELSWEER, 29-04-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; Th. Klontje SCHIERMONNIKOOG, 29-04-2011 Lid in de Orde van Oranje-Nassau; R.F.B. Waltmans KLIMMEN, 29-04-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; J. Tulner LELYSTAD, 29-04-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; M.W. Diepeveen WATERINGEN, 29-04-2011 Lid in de Orde van Oranje-Nassau; G. van de Schoor IJSSELSTEIN, 29-04-2011 Lid in de Orde van Oranje-Nassau; G. Oldenbeuving ZUTPHEN, 29-04-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; J. Jansen SOEST, 14-05-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau; G. 't Hart ERMELO, 14-05-2011 Draaginsigne in goud Vereniging van Kerkrentmeesterlijk Beheer PKN (40 jaar organist); Ir. H. Kooiker WAALRE, 06-06-2011 40 jaar organist; J. van der Kooy HOORN NH, 21-09-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau (30 jaar organist Westerkerk Amsterdam); F.R. Hijzeler GROOTEGAST, 02-10-2011 Draaginsigne in Goud met Brillant Vereniging van Kerkrentmeesterlijk Beheer PKN; G.H. Piepers VOERENDAAL, 05-11-2011 Ereteken voor Bijzondere Verdiensten, NSGV-Bisdom Roermond, t.g.v. 40 jaar dirigent; M. Hijzelen-doorn ROTTERDAM, 12-11-2011 50 jaar organist; draaginsigne met oorkonde PKN; J.W.H. Lemckert 's-GRAVENHAGE, 19-11-2011 Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

In 2011 bereikte de KVOK bericht van overlijden van de volgende leden: R. de Graaf ZWOLLE, 11-01-2011; G. Groenhuijzen HUISSEN, 12-01-2011; Drs. K. de Jong Ozn SNEEK, 28-02-2011; G. Elzinga CAPELLE AAN DEN IJSSEL, 13-03-2011; J. Hessels Mulder DOESBURG, 24-06-2011; H.C. Barnard DALEN, 10-07-2011; D. van Doorn ALKMAAR, 11-07-2011; G. Fidler IJMUIDEN, 16-07-2011; J. Jongepier LEEUWARDEN, 31-07-2011;

Dr. J. Timmers NOORDWIJK, ZH 13-08-2011; R.C. Jason HEEZE, 10-2011; J. Smid STADSKANAAL, 18-10-2011; M. van Kuilenburg UTRECHT, 13-11-2011; J. Weessies BEDUM, 16-11-2011; F.G. Zwaving HELLEENDOORN, 15-12-2011.

Nagekomen uit 2010: J.L. Jacobusse MELISKERKE, 11-10-2010 en J.W. Brinks KROMMENIE, 07-12-2010.

Leden- en abonnementenbestand

Op 31 december 2010 bedroeg het ledental van de KVOK 2043, terwijl 244 donateurs waren geregistreerd (totaal 2287). Op 1 januari 2011 was de stand 236 donateurs en 1987 leden (totaal 2223). Op 31 december 2011 was de stand 241 donateurs en 1983 leden (totaal 2224). In 2011 is er dus nagenoeg stabiele situatie ontstaan. Bezien we de ledenstand over meer jaren dan is de tendens dalende.

Per 31 december 2011 kende de KNOV vier leden van verdienste, te weten Piet Kee, Gustav Leonhardt, Rein van de Kluit en Kees Hoeksma. De twee laatst genoemden zijn tevens erevoorzitter van de vereniging.

Ten slotte

Het bestuur ziet terug op een goed verlopen derde verenigingsjaar. Met name ten aanzien van het toepassen van digitale mogelijkheden en de samenwerken met andere organisaties werden flinke vorderingen gemaakt. De buitengewoon succesvol verlopen Liedboekdag verplicht ons tot het organiseren van vervolgvorderingen. Kerkmuzikaal Nederland kan ook in 2012 rekenen op een enthousiaste en betrokken KVOK.

HANS BEEK, secretaris

Jaarverslag 2011 Muziekcommissie

De Muziekcommissie heeft voor de muziekbijlagen van 2011 de volgende componisten bereid gevonden een compositie te schrijven voor *Muziek&Liturgie*: Jan Jansen, Sebastiaan 't Hart, Rijk Jansen en Dick Sanderman. Aan het begin van het jaar werden composities geplaatst van Emanuel Schmidt en Lothar Graap als winnaars van de compositiewedstrijd uit 2010.

Wim Ruessink nam in 2011 afscheid van de Muziekcommissie. Hij was een zeer gewaardeerd lid en heeft zich tien jaar ingezet voor de commissie. Gelukkig is er een goede opvolger voor hem gevonden in de persoon van Dennis Vallenduuk. Hij werd in september verwelkomd als nieuwe, deskundige collega.

De samenwerking met het Centrum voor de Kerkzang is verder uitgewerkt. In juni en december 2011 zijn de muziekbijlagen van *Muziek&Liturgie* en de muziekbijlagen van het Centrum voor de Kerkzang qua thema op elkaar afgestemd. Over en weer wordt aan de lezers bekend gemaakt hoe zij de composities in hun bezit kunnen krijgen. Ook de plannen om de composities op het internet te plaatsen, worden steeds helderder. Van veel componisten is reeds toestemming verkregen en waarschijnlijk zijn vanaf 2013 composities te downloaden. Dick Sanderman heeft zich in een artikeltje bijverd om lezers van *Muziek&Liturgie* die gebruik maken van Klavarskribo tegemoet te komen door hen digitale tips te geven.

Al met al was het weer een vruchtbaar jaar. Wij hebben met plezier samengewerkt en mochten ons verheugen in de waardering van het hoofdbestuur.

GONNY VAN DER MATEN, secretaris Muziekcommissie